

VILNIAUS UNIVERSITETO CENTRINĖS AKADEMINĖS ETIKOS KOMISIJOS SPRENDIMAS

Dėl 2023 m. vasario 17 d. /Padalinio/ „/.../“ bakalauro studijų programos komiteto pirmininko doc. dr. A. G. kreipimosi.

Centrinė akademinės etikos komisija (toliau – Komisija) 2023 m. vasario 17 d. gavo /Padalinio/ „/.../“ bakalauro studijų programos komiteto vardu šio komiteto pirmininko dr. A. G. (toliau – Pareiškėjas) pateiktą kreipimąsi, kuriame Pareiškėjas vadovaudamasis Vilniaus universiteto statuto 5 straipsnio 5 dalimi ir Vilniaus universiteto centrinės akademinės etikos komisijos nuostatų 13.5 papunkčiu prašo įvertinti Padalinio doc. dr. J. M. dalyvavimo OpTV kanalo laidoje faktą ir šioje laidoje doc. dr. J. M. išsakytus teiginius atitikimo Universiteto statute įtvirtintai Universiteto misijai ir Centrinės akademinės etikos komisijos nuostatams požiūriu.

Susipažinusi su Pareiškėjo pateiktu skundu ir Komisijos prašymu doc. dr. J. M. pateiktais paaiškinimais, Komisija pažymi:

1. Komisija savo veikloje vadovaujasi Vilniaus universiteto senato patvirtintais Vilniaus universiteto akademinės etikos kodeksu (aktuali redakcija patvirtinta Vilniaus universiteto senato 2020 m. spalio 21 d. nutarimu Nr. SPN-54) (toliau – Akademinės etikos kodeksas) ir Vilniaus universiteto centrinės akademinės etikos komisijos nuostatais (aktuali redakcija patvirtinta Vilniaus universiteto senato 2020 m. spalio 21 d. nutarimu Nr. SPN-55) (toliau – Komisijos nuostatai). Akademinės etikos kodeksas aprašo bendruomenės narių etiško elgesio standartus ir principus, kurių privalu laikytis tiek veikiant Universitete, tiek ir už jo ribų (Akademinės etikos kodekso 1 p.), taip pat pateikia Universitete nepriimtino elgesio pavyzdžius ir galimų akademinės etikos pažeidimų tyrimo gaires. Komisijos nuostatuose nustatyta Komisijos kompetencija, jos galimi priimti sprendimai, aprašomos Komisijos veiklos procedūros.

Komisija savo veiklą grindžia minėtuose teisės aktuose apibrėžta kompetencija ir ginčų dėl akademinės etikos nagrinėjimo principais (Universiteto statuto 25 str. 5 d., Komisijos nuostatų 33 p.), tarp jų ir dispozityvumo principu. Vadovaudamasi šiomis nuostatomis ir principais, Komisija pasisako tik klausimais, kurie yra suformuluoti Pareiškėjo kreipimesi ir tik Komisijai teisės aktais

suteiktos kompetencijos ribose ir nenagrinėja už Komisijos kompetencijos ir jai pateikto kreipimosi ribų esančių klausimų.

2. Pareiškėjo prašymas ištirti doc. dr. J. M. elgesį (dalyvavimą OpTV kanalo laidoje ir joje išdėstytus pasisakymus) pirmiausiai susijęs su klausimu, ar konkrečiu prašomu įvertinti elgesiu nebuvo peržengtos Akademinės etikos kodekso 5 punkte įtvirtintos Universiteto bendruomenės nario akademinės laisvės ribos. Komisija pažymi, kad iš Universiteto prigimties, misijos ir jas konkretinančių Akademinės etikos kodekso nuostatų išplaukia pakankamai plačios Universiteto bendruomenės nario akademinės laisvės ribos: bendruomenės nariai turi teisę laisvai dėstyti savo nuomonę, kritikuoti, plėtoti mokslinę veiklą, rinktis tyrimų sritis ar jų tematiką, šaltinius, hipotezes ir metodus. Nagrinėjamu atveju pažymėtina, kad Universitete pripažįstamos plačios akademinės laisvės ribos leidžia dėstyti savo nuomonę ir laisvai renkantis šios nuomonės sklaidai visus teisėtai veikiančius kanalus, kurių finansavimo šaltiniai, partnerių ar bendradarbių reputacija, veiklos pobūdis, siekiami rezultatai, darbo panaudojimo tikslai ar kitos argumentuotos priežastys neleidžia pagrįstai konstatuoti, kad bendradarbiavimas su tokiais sklaidos kanalais pažeistų akademinę etiką (Akademinės etikos kodekso 5 ir 6 p.). Vadovaujantis tuo, vien pats dalyvavimo tam tikro informacijos sklaidos kanalo – teisėtai veikiančio, net jei jo veikla nevienareikšmiškai vertinama visuomenėje - laidoje faktas nėra pripažįstamas prieštaraujančiu Akademinės etikos kodeksui ir Universiteto statute įtvirtintai Vilniaus universiteto misijai.

3. Komisija taip pat pažymi, kad Akademinės etikos kodekso 5 punkte įtvirtintas akademinės laisvės principas, kaip ir bet kuris kitas principas, turi savo ribas ir gali būti pažeistas. Dėl to kiekvienas Universiteto bendruomenės narys privalo akademinė laisve naudotis atsakingai. Naudodamasis akademinė laisve ir laisvai reiškdamas savo nuomonę bendruomenės narys privalo tą daryti gerbdamas kitų bendruomenės narių nuomones, teisę išsakyti ir ginti savo nuomonę, savo nuomonę reikšti pasirinkdamas etišką formą ir pasisakymo būdą, nežemindamas kitų bendruomenės narių, jų savybių ir gebėjimų, neatskleisdamas konfidencialia laikomos informacijos. Kitoks bendruomenės nario elgesys būtų laikytinas Akademinės etikos kodekso pažeidimu, jis prieštarautų ir Universiteto statuto 4 straipsnyje įtvirtintai Universiteto misijai.

4. Konkrečiu nagrinėjamu atveju, Akademinės etikos kodekso pažeidimo (kartu – ir Universiteto misijos neatitinkančio bendruomenės narės elgesio) faktas galėtų būti konstatuotas arba paneigtas tik įvertinus visą prašomo įvertinti elgesio kontekstą: ne tik patį dalyvavimo interneto kanalo laidoje faktą, bet ir konkretų pasisakymo turinį. Komisija pažymi, kad Pareiškėjas savo kreipimesi nurodė, kad prašoma įvertinti konkretų *Youtube* socialinio tinklo OpTV kanale paskelbtą įrašą, pavadinimu „/.../“, tačiau Pareiškėjo kreipimesi pateikta interaktyvi nuoroda buvo neveikianti. Komisija kreipėsi į Pareiškėją su prašymu patikslinti kreipimąsi ir pateikti laidos, pasisakymą kurioje

prašoma įvertinti, įrašą ar kitus kreipimąsi pagrindžiančius įrodymus, tačiau kreipimasis patikslintas nebuvo. Atsižvelgdama į tai, Komisija konstatavo, kad turimi duomenys yra nepakankami ir neleidžia pilnavertiškai išnagrinėti ir akademinės etikos požiūriu įvertinti doc. dr. J. M. pasisakymo turinio, jo konteksto, to, ar buvo ir kiek plačiai buvo atskleistas pasisakiusiosios priklausymas Universiteto bendruomenei ir kitų Komisijos atliekamam tyrimui aktualių aplinkybių, todėl galimo akademinės etikos pažeidimo ar jo nebuvimo faktas negali būti patvirtintas ar paneigtas.

5. Komisija atkreipia dėmesį, kad vadovaujantis Komisijos nuostatų 39 punktu, Komisijos nuasmeninti sprendimai (ar jų santraukos ir apibendrinimai) skelbiami Universiteto interneto svetainėje. Komisija paaiškina, kad tokiu būdu siekiama aiškiau apibrėžti Universitete taikomus etiško elgesio standartus, supažindinti Universiteto bendruomenę su netinkamo ir netoleruotino elgesio pavyzdžiais, komisijų veiklos gerosios praktikos pavyzdžiais bei skatinti savo veikloje Universitete ir už jo ribų vadovautis Universitete įdiegtais ir puoselėjamaiais akademinės etikos principais.

6. Komisijai svarstant klausimą dėl 2023 m. vasario 17 d. Padalinio „/.../“ bakalauro studijų programos komiteto pirmininko doc. dr. A. G. kreipimosi ir priimant šį sprendimą Komisijos narė Dominyka Goldbergaitė nusišalino ir nedalyvavo. Sprendimas priimtas likusių Komisijos narių bendru sutarimu.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, vadovaudamasi Centrinės akademinės etikos komisijos nuostatų 13.5, 23.2 ir 35.2 papunkčiais, Centrinė akademinės etikos komisija n u t a r i a :

1. Konstatuoti, kad Vilniaus universiteto akademinės etikos kodekso pažeidimo faktas ir Vilniaus universiteto misijai prieštaraujantis doc. dr. J. M. elgesys nenustatyti;
2. Skelbti nuasmenintą Komisijos sprendimą viešai.

Pirmininkė

doc. Vigita Vėbraitė